

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:

۲۴۳

شماره چاپ:

۴۵۶

تاریخ چاپ:

۱۳۸۷/۹/۲۴

نام دفتر:

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۹۴۷۹-۴

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۱۱/۱۰

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح ماده (۱۰۱) قانون شهرداری»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح اصلاح ماده (۱۰۱) قانون شهرداری در تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۹ اعلام وصول شده است که پس از چندین بار رفت و برگشت به شورای نگهبان، آن شورا در تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۳۰ آخرین ایرادات خود را در دو بند بیان کرده است که در این گزارش به بررسی ایرادات و بیان راهکار رفع آنها می‌پردازیم:

بررسی ایراد شورای نگهبان

شورای محترم نگهبان به آخرین اصلاحات مجلس شورای اسلامی بر طرح فعلی، دو ایراد مطرح کرده است که به شرح آنها می‌پردازیم:

ایراد اول: این ایراد خود دارای دو قسمت است:

الف) مجلس شورای اسلامی متن ماده مصوب خود را بدین شکل اصلاح کرده است که اگر شهرداری در مهلت سه‌ماهه به درخواست مالک جهت ارائه نقشه تفکیکی پاسخی ندهد تقاضای تفکیک از سوی مالک به دادگاه ارائه شده و دادگاه نیز باید با اخذ نظر کمیسیون ماده (۵) و با رعایت حداکثر نصاب‌ها اتخاذ تصمیم کند. شورای نگهبان به این دلیل که برای پاسخگویی کمیسیون ماده (۵) به دستور دادگاه مهلتی تعیین نشده است، مغایرت مصوبه را با شرع اعلام نموده است. دلیل مغایرت با شرع نیز وجود ضرر یا احتمال وجود آن برای مالک در نبود مهلت برای اظهار نظر از سوی کمیسیون است.

ب) در قسمت دوم، شورای نگهبان تکلیف قاضی را برای اخذ نظر کمیسیون ماده (۵) خلاف شرع تشخیص داده شده است. دلیل ایراد نیز این موضوع است که قاضی برای تصمیم‌گیری و رسیدگی نباید مقید به امری شود و باید بنابر نظر و استنباط خود از قوانین و مقررات به اصدار حکم بپردازد (البته این اشکال در صدر ماده نیز وجود دارد که شورای نگهبان به آن ایراد نگرفته است).
با توجه به مطالب بیان شده ایراد اول شورای نگهبان وارد است.

ایراد دوم: همان‌گونه که در ایرادات سابق شورای نگهبان به تبصره «۳» نیز آمده بوده، اخذ زمین یا قسمتی از آن در مواردی که به زمین یا قسمتی از آن برای خدمات عمومی از قبیل تأمین شوارع و معابر نیاز نباشد خلاف شرع و مصداق بارز اکل مال به باطل و ظلم و غصب اموال مردم است، لذا در مصوبه فعلی نیز اخذ حداقل ۲۰ درصد از زمین برای شوارع و معابر عمومی در مواردی که ۲۰ درصد برای آن شوارع نیاز نمی‌باشد از سوی شورای نگهبان مبهم دانسته شده است. توضیح اینکه چنانچه برای ایجاد معابر و شوارع به ۲۰ درصد زمین نیازی نبوده و فرضاً ۱۵ درصد نیاز باشد و شهرداری بتواند برطبق این تبصره ۲۰ درصد

زمین را اخذ کند، همان ایراد قبلی (اکل مال به باطل و غصب اموال) دوباره برقرار خواهد بود، لذا شورا رفع ابهام را خواستار شده است.

با توجه به مطالب ایراد دوم شورا نیز وارد است.

پیشنهادهای

۱. برای رفع ایراد اول شورای نگهبان پیشنهاد می‌شود که برای اظهار نظر کمیسیون ماده (۵) مهلتی تعیین شود و همچنین قاضی برای اخذ نظر از کمیسیون مختار باشد لذا اصلاح متن ماده به شکل زیر مورد پیشنهاد است:

«بعد از انقضای مهلت مقرر و عدم تعیین تکلیف از سوی شهرداری، مالک می‌تواند خود تقاضای تفکیک یا افراز را به دادگاه تسلیم کند. دادگاه با رعایت حداکثر نصاب‌های مقرر در خصوص معابر، شوارع و سرانه‌های عمومی و عنداللزوم بنا به تشخیص دادگاه با اخذ نظر کمیسیون ماده (۵) به موضوع رسیدگی و اتخاذ تصمیم کند. کمیسیون مذکور مکلف است ظرف مدت دو ماه نظر خود را به دادگاه اطلاع دهد. در صورت اتمام مهلت و عدم ایصال نظر کمیسیون مذکور دادگاه بدون نظر کمیسیون ماده (۵) به موضوع رسیدگی خواهد کرد.»

۲. برای رفع ایراد دوم شورای نگهبان ضروری است که حداقل ۲۰ درصد مذکور در تبصره «۳» حذف شود و تنها سقف نصاب لازم برای معابر تعیین شود لذا اصلاح متن به شکل زیر مورد پیشنهاد است:

«شهرداری برای تأمین سرانه فضای عمومی و خدماتی تا سقف ۲۵ درصد و برای تأمین شوارع و معابر مورد نیاز تفکیک یا افراز تا سقف ۲۵ درصد از کل زمین را مطابق ضوابط طرح‌های جامع ...».